

**FORRADALOM
ALATT ÍRT MŰVEI,
1848-1849**

Published @ 2017 Trieste Publishing Pty Ltd

ISBN 9780649184378

Forradalom alatt irt művei, 1848-1849 by Mór Jókai

Except for use in any review, the reproduction or utilisation of this work in whole or in part in any form by any electronic, mechanical or other means, now known or hereafter invented, including xerography, photocopying and recording, or in any information storage or retrieval system, is forbidden without the permission of the publisher, Trieste Publishing Pty Ltd, PO Box 1576 Collingwood, Victoria 3066 Australia.

All rights reserved.

Edited by Trieste Publishing Pty Ltd.
Cover @ 2017

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent, re-sold, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior consent in any form or binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.triestepublishing.com

MÓR JÓKAI

**FORRADALOM
ALATT ÍRT MŰVEI,
1848-1849**

Sikai Mei. 1849.

JÓKAI MÓR
FORRADALOM ALATT

ÍRT MŰVEI.

1848—1849.

SZERZŐ TULAJDONA.

BUDAPEST.
AZ ATHENAEUM K. TÁRS. NYOMDÁJA.
1875.

PH
3260
A3
1875

Idegen nyelvre fordítás és utányomás ellen szerző
tiltakozik.

ELŐSZÓ.

Két esztendő ki volt szakítva eddigelé irói életemből. A két legsúlyosabb, legnevezetesebb év: 1848 és 1849.

A mit ez idő alatt irtam, három olyan lapban jelent, melyeknek példányai ma már csak, mint unicumok léteznek s megjelenésük idején is nagyon kevésbé voltak elterjedve.

E műveimet; melyek részint szépirodalmi és történelmi munkálatok, részint a napi kérdésekkel foglalkozó humoristicumok, részint politikai irányeszmények, most összegyűjtve, rendezve és megrostálva adom által a nyilvánosságnak.

Erre több indok buzdított.

Legfőbb az, hogy e műveimet nem tartom elveszendőknek. E művekben látom irói kedélyem ifjuságát, átmelegítve a legmerészebb reményektől; a követelő fantáziát, mely a sorstul ábrándjai megvalósítását várja, mely kéjeleg a esodálatos napok sugárözönében s dühöng a réméjszakák vérvilágításában s tuzó csapongásaival egy nemzet hangulatát követi csupán. — Soha ugy irni, miként akkor, nem tudnék többé; — soha ugy érezni a leirottat, ugy visszaadni a szív igaz keservét és örömét, és soha oly bátran kimondani azt, a mit kigondoltam.

Másik ok, a mi e műveim sajtó alá rendezésére

indított, az, hogy e két év alatt írott munkálataim között sok van olyan is, melynek műveim gyűjteményébe fölvételét nem ohajtom. Vannak hangok, a miknek kísérteties skáláját ha a rendkívüli napok szenvedélye érthetővé teszi is; ha a történelem azokat a rémkorszak vészkiáltásai viszhangjainak vallja is; de a költészet, a szépműtan, a jó izlés nem igazolja soha. A viszhangnak nincs joga szólíthatlanul újra feltámadni. Mind azt, a mi jelen könyvemben e két év alatt írt műveimből benn nem foglaltatik, megsemmisítettnek nyilvánítok: a mihez joga egyedül a szerzőnek van, ki a midőn ezen jogát használja, az által felmenti műveinek halála utáni összegyűjtőjét attól a kényszerű választástól, hogy vagy censora legyen az írónak, vagy mindent kiadjon tőle válogatatlanul, a mit elől-utól talál.

De a mit a költészet és szépműtan ítélete alá merck bocsátani, bárha merész hangja a mai korra nézve szokatlan is, azt mind fölvettem e könyvbe. Egy korszakot festenek azok. E korszak elmúlt, el van temetve. Ég őrizze hazánkat attól, hogy az eltemetett halott még valaha feltámadjon! De a síroknak emlék is kell. S az elhantolt kor irodalma a legelevenebb emlék.

Az olvasó nyomrul nyomra fogja kísérhetni magát a korszak jellemét műveimnél, s annak behatását emezekre. A sajtó felszabadulása, a vér nélkül kivivottnak vélt nagy társadalmi forradalom legelső hatása a szép-irodalmi és történelmi munkálatokon látszik meg; majd később az irányeszméken is, a mikben a mindenkitől osztott rajongás hangja uralkodik. A szabadság kéj-érzete párosul a bocsánattal a multak keserveiért s a bizalommal a jelen iránt. A hit és testvérszeretet illuminál s tüzjátékot rendez. Később a tűz nem játék már, hanem vész. A sorokat a boszú, az elkeseredés, a

hon élete fölötti kétségbeesés mondatolja. Átvonaglik rajtok egy-egy keserű kacaj. A kínra csiklándótnak ádáz nevetése. Az országos jajszót sokszorozni, a segélykiáltást siettetni, az alvókat fölrázni törekeshnek e hangok. — S mikor a paroxizmust felváltja a megtérő egészség, hideg vérrel, tisztán látva, ugyanazon haza életének féltése, ugyanazon szabadságnak megőrzése: nem a szenvedély szilajságával többé; de a meggyőződés elszántságával, s a veszély nagyságának s az önfeláldozás bizonyosságának komoly tudatával. — Ez — nem műveimnek; de azon korszak hangulatának jellemzése.

Mily ellentétek a martiusi irányeszmék s a »szegény király!« között! De a napok, melyeken megirattak, ép oly ellentétei voltak egymásnak. Ott a napfényes bizalom, itt a pokoli kétségbeesés. Ott a trón a nép minden óhajtását teljesíti; ad szabadságot, emberjogokat, feloldja a szellemet és a földet hosszú szolgasága alul; emitt visszavesz mindent. Amott azt hisszük, hogy diadalunk csak játékba kerül: emitt átlátjuk, hogy az eredmény volt a játék. Elvesztve mindent, kigunyolva, megalázva, leggyűlöltebb ellenfeleinknek kiszolgáltatta, vertük vissza e hangokat az égre s azokra, kik az eget e földön képviselik.

Erre az időszakra esnek (csaknem egy rövid hó időközére) életem legválságosabb időpontjai. Események egy huszonhárom éves életben.

Petőfivel, kivel lélekben egygyé voltunk forrva eddig, kétszeresen meghasonlottam. Először, mint társzerkesztő, a Vörösmartyhoz irtt s általam nem helyeselt költeménye miatt; másodsor, mint férfi, oly családi ügyeimbe avatkozás miatt, a mik a legbensőbb barátira nézve is szentélyt képeznek.

Azon napokban nősültem meg.

Azon napokban égett le szülőtte házam Komáromban: otthonom rommá lett.

Azon napokban vettem vállamra a fegyvert s követtem vezéremet a honszabadítás halálos munkájába.

A hon veszedelme fölötti elkeseredésen kívül önlelkem büszkesége is sarkantyúzott. Be akartam bizonyítani, hogy nem egy az enyimmél forróbb lélek lángja gyújtott fel eddig: tőle elszakadva is tudok égni! Petőfivel nem érintkezve többé, iparkodtam őt túlszárnyalni a szabadság bálványozásában.

A nagy események nagy kiábrándulásokat hoztak magukkal.

A schwechati napoktól a debreczeni idény kezdetéig csupa füres lapok vannak előttem.

Meggyőződtem róla, hogy, mint harezos, kevesebbet; mint író, többet teljesítek a szükségesnél.

A magyar kormány új székhelyén válságszerűen léptem összeköttetésbe a haza sorsát intéző legkiválóbb kormányférfiakkal. Látköröm egyszerre kiszélesedett. Nagy embereket tanultam igen közelről megismerni; nagy események előkészítő gépezetébe beletekinteni.

Azt hittem, nekem is kötelességem a gép valami alkatrészének beállani. Kiadtam és szerkesztettem egy napilapot Esti Lapok címe alatt.

A közvélemény mind e mai napig azt hiszi, hogy e lap, egy »békepárt« közlönye volt. (Hiszen csak egyetlen egy példány maradt fenn belőle; de az sem könnyen hozzáférhető helyen.) Olvassa el a közönség a benne foglaltakat, mik e jelen könyv III-ik részét képezik és ítéljen felőle.

Ma nincs Magyarországon ellenzéki párt, mely néze-